

विद्या भवन बालिका विद्यापीठ लखीसराय

वर्ग नवम विषय संस्कृत शिक्षक श्यामउदय सिंह

ता:-19-08-2021(एन.सी.आर.टी. पर आधारित)

पाठः सप्तमः पाठनाम प्रत्यभिज्ञानम्

1. श्लोकानाम् अपूर्णः अन्वयः अधोदत्तः। पाठमाधृत्य रिक्तस्थानानि पूरयत-
 - i. पार्थ पितरं मातुलं च उद्दिश्य कृतास्त्रस्य तरुणस्य युक्तः।
 - ii. कण्ठश्लिष्टेन जरासन्धं योक्त्रयित्वा तत् असह्यं कृत्वा (भीमेन) कृष्णः अतदर्हतां नीतः।
 - iii. रुष्यता रमे। ते क्षेपेण न रुष्यामि, किं अहं नापराद्धः, कथं (भवान्) तिष्ठति, यातु इति।
 - iv. पादयोः निग्रहोचितः समुदाचारः । बाहुभ्याम् आहतम् (माम्) बाहुभ्याम् एव नेष्यति।

उत्तराणि-

- v. जनार्दनम्, युद्धपराजयः
 - vi. बाहुना, कर्म
 - vii. भवता, उक्त्वा
 - viii. क्रियताम्, भीमः
2. (क) अधोलिखितेभ्यः पदेभ्यः उपसर्गान् विचित्य लिखत-

पदानि		उपसर्गः
यथा-	आसाद्य	आ
(i)	अवतारितः	_____
(ii)	विभाति	_____
(iii)	अभिभाषय	_____

(iv)	उद्भूताः	-	_____
(v)	तिरस्क्रियते	-	_____
(vi)	प्रहरन्ति	-	_____
(vii)	उपसर्पतु	-	_____
(viii)	परिरक्षिताः	-	_____
(ix)	प्रणमति	-	_____

पदानि			उपसर्गः
यथा-	आसाद्य	-	आ
(i)	अवतारितः	-	अव
(ii)	विभाति	-	वि
(iii)	अभिभाषय	-	अभि
(iv)	उद्भूताः	-	उत्
(v)	तिरस्क्रियते	-	तिरः
(vi)	प्रहरन्ति	-	प्र
(vii)	उपसर्पतु	-	उप
(viii)	परिरक्षिताः	-	परि
(ix)	प्रणमति	-	प्र

(ख) उदाहरणमनुसृत्य कोष्ठकदत्तपदेषु पञ्चमीविभक्तिं प्रयुज्य वाक्यानि पूरयत-
यथा- श्मशानाद् धनुरादाय अर्जुनः आगतः। (श्मशान)

- i. पाठान् पठित्वा सः _____ आगतः। (विद्यालय)
- ii. _____ पत्राणि पतन्ति। (वृक्ष)
- iii. गङ्गा _____ निर्गच्छति। (हिमालय)
- iv. क्षमा _____ फलानि आनयति। (आपण)
- v. _____ बुद्धिनाशो भवति। (स्मृतिनाश)

उत्तराणि-

- vi. विद्यालयत्
- vii. वृक्षात्
- viii. हिमालयात्
- ix. आपणात्
- x. स्मृतिनाशात्